

Schoolsportverenigingen in Utrecht??

Een oriënterend onderzoek naar de mogelijkheden voor schoolsportverenigingen in Utrecht

Lizzy van de Venn & Josja Roest

3166112

Ba. 3

Leerkring 'Sport in beweging'

Dr. Jan Boessenkool & Drs. Maikel Waardenburg

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding	5
2. Vraagstelling	7
2.1 Doelstelling en relevantie	7
2.2 Wetenschapsfilosofie	7
2.2.1 Rol van onderzoeker	8
2.2.2 Kennistype 1 & 2	8
2.2.3 Vier paradigma's van Deetz	9
2.2.4 Consensus - Dissensus	9
2.2.5 Local/Emergent – Elite/A priori	9
2.3 Hoofdvraag en deelvragen	10
3. Theoretisch kader	11
3.1 Definiëring	11
3.2 Betekenissen van sport	11
3.3 Overvraging van sport	12
3.4 Betekenissen van schoolsport	13
3.5 Pedagogische taak	13
3.6 Lokale samenwerking	14
4. Methodologie	16
4.2 Actoren	17
4.3 Thematische interviewanalyse	18
5. Resultaten veldwerk	18
5.1 Behoeftte bij basisscholen	19
5.2 Behoeftte bij sportverenigingen	20
5.3 Behoeftte vanuit de wijk en verschillen tussen de wijken	20
5.4 Wildgroei van schoolsportprojecten	21
5.5 Demografische verschillen	22
5.6 Rollen betrokkenen	24
6. Analyse	28
6.1 Context	28
6.1.1 Multiculturalisering	28
6.1.2 Professionalisering	28
6.1.3 Overvraging van sport	29
6.1.4 Koers gemeente Utrecht	29
6.2 Differentiatie	29
6.2.1 Achterstandswijken & Niet-achterstandswijken	29
6.2.2 Differentiatie bij wijkwelzijnsorganisaties	30
6.2.3 Differentiatie bij sportverenigingen	30
6.2.4 Differentiatie Rotterdam en Utrecht	31
6.3 Belangen	31

6.4 Macht	32
7. Conclusie	34
7.1 De eerste deelvraag	34
7.2 De tweede deelvraag	34
7.3 De derde deelvraag	34
7.4 Beantwoording hoofdvraag	35
8. Discussie	36
9. Bronvermelding	38

Voorwoord

Na tien weken aan dit onderzoek te hebben gewerkt, presenteren wij bij deze ons onderzoeksrapport. Tien weken waarin we veel hebben geleerd over het uitvoeren van kwalitatief onderzoek en de ‘kleine’ wereld van breedtesport in Utrecht. Door de bereidheid van onze respondenten is een valide en betrouwbaar rapport tot stand gekomen. Via deze weg willen wij dan ook de volgende respondenten en andere personen die ons in dit onderzoek hebben bijgestaan, hartelijk bedanken.

- Meinou Steemers voor het aandrazen van deze uitdaging en de hulp die ze ons heeft geboden bij het vinden van respondenten evenals het feit ze altijd bereikbaar was.
- Jan Boessenkool als onderzoeksbegeleider, bij wie de deur altijd openstond voor vragen betreffende de scriptie en die ons goed heeft begeleid door ons vrij te laten doch te corrigeren.
- Maikel Waardenburg die ons gedurende de tweede periode goed begeleid heeft en ook altijd aanspreekbaar was voor de nodige vragen.
- De respondenten; Shams Raza, Meinou Steemers, Michel Slobbe, Vincent Rotman, Renate Janssen, Mustafa Alay, Farid Karroum, Hanneke Bart, Carry Temming, Paul Verweel, Piet Mast, Anne de Roos en Susanne Schiphorst.
- De Leerkring ‘Sport in Beweging’, waarvan wij vinden dat het een erg motiverende groep is.

1. Inleiding

'Via de school breng je verenigingen bij kinderen, een heel gaaf concept.'
(Erica Terpstra, voorzitter NOC/NSF)

Al enkele jaren wordt er gewezen op voordelen die sporten met zich meebrengt, zo heeft sport een positieve invloed op de gezondheid, het welzijn en saamhorigheid. Zodoende wordt er in verschillende steden, door middel van sportprojecten op verschillende basisscholen, gekeken naar de werving van kinderen voor sport binnen het onderwijs. Ook Rotterdam houdt zich bezig met het sporten op scholen. In februari 2008 heeft Rotterdam als eerste gemeente in Nederland het convenant "Kinderen doen mee" met het kabinet gesloten. Dit convenant moet ervoor zorgen dat het aantal kinderen, dat om financiële redenen niet maatschappelijk participeert in Rotterdam, wordt teruggebracht. Hiermee wordt bedoeld dat kinderen onder andere meer moeten sporten. De schoolsportvereniging is daar een van de resultaten van. Dit houdt in dat leerlingen van verschillende basisscholen les krijgen van clubtrainers op school, lid worden van de desbetreffende sportvereniging, en uiteindelijk mee kunnen spelen in de reguliere competitie. Dit alles, terwijl de trainingslocatie in de buurt blijft.

"Onderzoek toont succes schoolsportvereniging aan!", zo kopt een artikel op de site van Sport Knowhow XL (Schulze, 2008), een organisatie die een bijdrage wil leveren aan de professionalisering van sport in Nederland door het volgen van actuele ontwikkelingen op het gebied van sport en daarover te publiceren. (Den Heeten, 2008)

Slechts een jaar na de aanvang van het project zijn er 530 kinderen via de schoolsportverenigingen lid geworden van een sportvereniging en zijn zowel de kinderen als de meesters en juffen van de basisscholen als de clubtrainers zeer enthousiast over het project. (Boonstra, 2008) Uitspraken als *'Met een toename van 530 kinderen binnen de sportvereniging gerelateerd aan de schoolsportverenigingen en een zevende schoolsportvereniging die is geopend, lijkt het er nu op dat deze nieuwe aanpak zijn vruchten afwerpt in Rotterdam.'* (Schulze, 2008) en: *'Het mes snijdt aan drie kanten: kinderen kunnen structureel sporten, scholen hebben een fraai sportaanbod en verenigingen creëren een aanwas van nieuwe leden.'* (Gert-Jan Lammers, directeur Schoolsportverenigingen) tonen het schijnbare grote succes van het project met schoolsportverenigingen in Rotterdam.

Bij het behalen van een dergelijk succes rijst de vraag of andere grote steden ook geschikt zullen zijn voor een dergelijk project. Als er zoveel kinderen zijn die nu eindelijk bereikt kunnen worden in Rotterdam, zouden die dan ook niet in andere grote steden zitten te wachten op een schoolsportvereniging. Dat is wat in deze bachelorscriptie onderzocht zal worden voor de gemeente Utrecht en de hoofdvraag luidt dan ook: *'Welke betekenissen geven de betrokkenen aan de behoeftes en mogelijkheden van schoolsportverenigingen in Utrecht?'*

Het doel van het onderzoek is inzicht te verschaffen in betekenissen, behoeftes en mogelijkheden om een project gelijkend aan schoolsportverenigingen in Rotterdam ook in Utrecht op te zetten.

Er zal een onderzoek gedaan worden naar de behoefte van betrokkenen naar schoolsportverenigingen in Utrecht en er zal een vergelijking worden getrokken tussen de twee steden.

Om dit inzicht te verschaffen zal er eerst gekeken worden naar de betekenisgeving van verschillende experts op het gebied van schoolsport(verenigingen) en hoe dit project is vormgegeven in Rotterdam. De good and bad practices van het project in Rotterdam zullen een rol spelen in ons onderzoek, omdat deze bevindingen ruimte kunnen scheppen voor kritische, nieuwe vragen betreffende het onderzoek in Utrecht.

De wetenschapsfilosofische benadering evenals de methodologie zullen vervolgens besproken worden en aan de hand daarvan zullen gevonden resultaten uit interviews, gesprekjes en observaties gepresenteerd worden. Deze interpretaties zullen in een kritisch analysekader gegoten worden, waarna de conclusie van het geheel en een eventuele discussie zullen volgen.

2. Vraagstelling

2.1 Doelstelling en relevantie

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in de importantie, de functies en de mogelijkheden van schoolsport, om vervolgens de mogelijkheden van schoolsportverenigingen in Utrecht in kaart te kunnen brengen. Dit onderzoek heeft dus als uiteindelijk doel inzicht te verkrijgen in de mogelijkheden van de stad Utrecht voor het opstarten van een project vergelijkbaar met de schoolsportverenigingen in Rotterdam. Niet alleen de mogelijkheden, maar ook de animo van de verschillende actoren tellen mee voor de geschiktheid van Utrecht betreffende het opzetten van schoolsportverenigingen.

Relevantie

Het Verwey-Jonker instituut heeft in 2008 onderzoek gedaan naar de resultaten van de schoolsportverenigingen (Boonstra & Van Wonderen). Door middel van het afnemen van enquêtes bij kinderen, leerkrachten, ouders en trainers is er getoetst of de schoolsportvereniging haar doelen haalt en wat er verbeterd kan worden aan de werkwijze. Hieruit is gebleken dat alle ondervraagde partijen zeer positief zijn over de schoolsportvereniging in het algemeen. Een kwart van de ondervraagde leerlingen is lid geworden van een schoolsportvereniging en 50% van de leerlingen wordt lid van de vereniging na de proeftrainingen. Daarnaast is uit het onderzoek gebleken dat de verenigingen erin slagen inactieve kinderen aan het sporten te krijgen. Een groot succes dus, zo blijkt uit deze rapportage.

Als een project zo goed lijkt aan te slaan en er zoveel betrokkenen enthousiast zijn, zou het zonde zijn een dergelijk project in Rotterdam vast te houden. Het zou erg mooi zijn als kinderen die nu in Utrecht wonen en niet kunnen sporten dankzij schoolsportverenigingen straks ook in Utrecht hier wel die mogelijkheid toe hebben. Erica Terpstra antwoordde in een kort interview over het project als volgt op de vraag of de schoolsportverenigingen in Rotterdam een voorbeeld zullen zijn voor andere steden in Nederland: *“Ik ben heel erg optimistisch over de ervaringen die hier worden opgedaan en die ook in andere steden in Nederland kunnen worden nagevolgd. Ik denk ook dat het goed is dat je niet iedere keer hetzelfde wiel uit hoeft te vinden.”* Verder zei ze: *“Wat hier in Rotterdam gebeurt, gaat misschien wel uitgerold worden in heel Nederland”*. (2008) Door de mogelijkheden in Utrecht voor een dergelijk project te onderzoeken, hoopt dit onderzoek aan het proces waar Erica Terpstra aan refereert een steentje bij te dragen.

2.2 Wetenschapsfilosofie

Wetenschappers zijn altijd op zoek naar de werkelijkheid en kennis van de wereld om hen heen. De visie op kennis, wereld en waarheid heeft veel invloed op de manier waarop de wetenschapper te werk gaat en op de uiteindelijke theorie die hieruit voortvloeit. Een kritische vraag in de wetenschap is, in hoeverre de huidige wetenschappelijke kennis een indicator is van wat werkelijk ‘de waarheid’ is ten aanzien van de fysieke wereld waarin we leven. Lang niet iedereen meent dat wetenschap onfeilbaar is; *‘Social science cannot*

breathe in a conceptual vacuum' (Hollis, 1994). Tot volledige 'werkelijkheid' of 'waarheid' binnen de wetenschap te komen is zodoende vrijwel onmogelijk, omdat volledige objectiviteit en 'waterdichtheid' omtrent verscheidene onderwerpen vrijwel niet haalbaar is. Dit kan ondersteund worden met de Derde Wet van Newton, die het volgende zegt: *'Voor elke actie bestaat er een tegengestelde reactie.'*

2.2.1 Rol van onderzoeker

Binnen een onderzoek is het belangrijk dat verschillende onderzoekers hun eigen rol aannemen. Zo vinden wij het bijvoorbeeld erg belangrijk dat gedurende het afnemen van de interviews wij, als onderzoekers, sociale vaardigheden bezitten en beschikken over een hoog inlevingsvermogen naar de verschillende betrokken partijen. Het is belangrijk, om als onderzoeker, af te vragen waarom een dergelijk onderwerp interesses opwekt. Zo is het van belang in ons achterhoofd te houden dat wij beiden studeren aan de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap. Hierdoor zijn wij gevormd als bestuurs- en organisatiedeskundigen, wat ongetwijfeld van invloed zal zijn op onze kijk naar de onderzoeksresultaten. Door dit gegeven te beseffen tijdens het veldwerk en de rapportages zullen wij de voordelen hiervan gebruiken, maar ook in de gaten houden dat onze B&O bril onze kijk op het onderzoek niet teveel vertroebeld.

2.2.2 Kennistype 1 & 2

Zo hebben we bij de studie Bestuurs- & Organisatiewetenschap veel gebruik gemaakt, gedurende voorafgaande onderzoeken van Kennistype 1 en Kennistype 2. Deze indeling is gebaseerd op fundamentele verschillen die gaan over de relatie tussen de mensen en de werkelijkheid. Kennistype 1, ook wel empirisch-analytisch genoemd, ziet de wereld als een machine, een systeem. Dit kennistype wordt gedomineerd door een reductionistische vorm van denken, kijkt van buiten en probeert zodoende objectief de wereld te verklaren. Gedragswetenschappen wordt gedefinieerd als georganiseerde methoden om deductieve logica te combineren met nauwkeurige empirische waarnemingen van individueel gedrag, met als uiteindelijke doel causale verbanden te leggen/ontdekken. Binnen dit type is kennis voornamelijk een middel van handelen en er is een duidelijke scheiding tussen het 'zijn' en 'behoren'. Kennistype 2, ook wel interpretatief genoemd, gaat daarentegen over het begrijpen van de complexiteit. Bij dit kennistype wordt er van binnenuit gekeken en geprobeerd een object te snappen. Gedrag zal volgens de onderzoeker zoveel mogelijk geïnterpreteerd worden. Hierbij zal gekeken worden naar wat de belangrijkste factoren zijn die bepaald gedrag verklaren, wat hun invloed hierin is en de samenhang. In deze theorie, in tegenstelling tot kennistype 1 is er sprake van relatieve objectiviteit. De oorzaak hiervan ligt bij de onderzoeker die hetgeen wat hij waarneemt interpreteert, hierdoor ontstaan interpretaties van interpretaties. Daarnaast is er bij dit type wel een duidelijke scheiding tussen het 'zijn' en 'behoren'. De wereld wordt opgevat als een open systeem waar probleemformulering ontstaat met betrokkenen. Intenties en redenen van betrokkenen in een gegeven context worden achterhaald. Wanneer wij naar iets kijken doen we dit voornamelijk vanuit Kennistype 2, de sociale benadering. We vinden het belangrijk om te kijken naar de context waarin iemand leeft en op basis van welke criteria iemand keuzes maakt (of kan maken) in zijn/haar leven. Dit komt omdat iedereen anders is, andere dingen met zich meedraagt, een andere opvoeding heeft gehad en zodoende ook andere kennis heeft vergaard. Verschillende mensen hanteren ook verschillende

normen en waarden. Deze diversiteit van mensen en hun omgevingen maakt de wereld juist erg interessant, en zodoende is het voor ons ook interessant om verschillende partijen aan het woord te laten komen. Wanneer we gedurende het onderzoek op zoek zullen gaan naar de betekenisgeving van de betrokkenen moeten we er zodoende van bewust zijn dat het bij iedereen anders kan zijn.

2.2.3 Vier paradigma's van Deetz

Naast beide Kennistypes wordt er in de tekst van Deetz gesproken over de 'fourparadigm grid'. Hierin onderscheidt hij twee assen, een Consensus - Dissensus as en een Local/Emergent - Elite/A Priori as. Aan de hand van deze twee assen probeert Deetz iedere sociale wetenschapper een bepaalde positie toe te kennen, een positie die een onderzoeker ontwikkeld door zijn omgeving, door eerder uitgevoerd onderzoek, zijn jeugd en dergelijke. Net als bij de ontwikkeling van een mens zijn bij een onderzoeker alle externe factoren en de genen van de onderzoeker van invloed op de positie die de onderzoeker inneemt/heeft tijdens het onderzoeken van sociale vraagstukken.

2.2.4 Consensus - Dissensus

De eerste as, de Consensus – Dissensus as maakt onderscheidt tussen de wetenschapper die harmonisch, vertrouwend en neutraal is en theorie en validiteit belangrijk vindt en de wetenschapper die subjectief en uitdagend is, voor veel open staat en niet is gefixeerd op één doel. De harmonieuze onderzoeker is redelijk unaniem bezig en gelooft in de objectiviteit van zichzelf en de wetenschap als geheel. Er zal geen twijfel over bestaan dat deze wetenschapper dicht bij de consensus kant van de as geplaatst kan worden. Het tegenovergestelde van deze kant is een onderzoeker die op zoek gaat naar verschillen, macht en achterliggende processen. Politieke spelletjes, conflicten en uitdagingen hebben zijn interesse. Daarnaast ziet deze wetenschapper theorie als een opening en zeker niet als absolute waarheid, de Dissensus kant dus. In eerdere onderzoeken waren we vaak op zoek naar verschillen en naar de zaken die niet voor de hand liggen en gepresenteerd worden. Juist de processen die daarachter schuil gaan en de voorgrond beïnvloeden, hebben onze interesse.

2.2.5 Local/Emergent – Elite/A priori

De tweede as maakt onderscheidt tussen de Local/Emergent kant en de Elite/A Priori kant. De Local/Emergent onderzoeker is vooral geïnteresseerd in de meningen en argumenten van onderaf, de visie van de loonarbeider kan volgens hem interessante informatie opleveren. Deze meningen zijn voor de Local/Emergent onderzoeker juist zo interessant, het gaat niet om de absolute waarheid, maar om de waarheid van de personen die hij onderzoekt. De betekenissen die de personen geven aan hun waarheid, dat is waar het om gaat. Ook is de Local/Emergent onderzoeker op zoek naar oneffenheden en eigenaardigheden, niet de voor de hand liggende en logische zaken hebben zijn aandacht maar de vreemde zaken. Ten slotte speelt de theorie geen grote rol, omdat de openheid dan kan verzwakken en het zicht vertroebeld zou kunnen worden.

De Elite/A Priori onderzoeker ziet juist de theorie als waarheid en als gereedschap om de gevonden data mee te toetsen. Zoals de Elite/A Priori onderzoeker belang hecht aan theorie, zo hecht hij ook belang aan waarheid van respondenten en andere onderzoeksobjecten. Hij ziet de objecten vanuit zijn oogpunt en vergelijkt hen met zijn

kennis. Hij zal vooral geïnteresseerd zijn in de argumenten en feiten van de top van een organisatie, welke hij ook ziet als autoriteit en dus voor hem waarheidsgetrouw. Wij voelen ons meer verbonden met de Local/Emergent zijde van de as, omdat er zodoende meer ‘speling’ is voor de mens als verschillend wezen, die eigen keuzes maakt. Er is zodoende meer ruimte voor verschillende invulling. In ons onderzoek, waar we verschillende partijen zullen benaderen over hun kijk op de schoolsportvereniging en de eventuele bijdrage die deze ontwikkeling aan Utrecht zal geven, zal er daarom door ons meer gekeken worden naar de speciale betekenisgeving van de verschillende partijen aan dit onderwerp.

Dit inzicht verkrijgen in de verschillende benaderingen is een belangrijk kenmerk van het dialogische frame, dat gekaderd is tussen ‘local/emergent’ en ‘dissensus’. Deze dialogische studie zou volgens Deetz ook postmodernistisch genoemd kunnen worden en zoeken naar potentiële verdeeldheid in alle soorten omgevingen en contexten.

2.3 Hoofdvraag en deelvragen

‘Welke betekenissen geven de betrokkenen in de stad Utrecht aan de behoeftes en de mogelijkheden om een project met schoolsportverenigingen in Utrecht op te starten?’

Deze hoofdvraag wordt ondersteund door verschillende deelvragen, die gezamenlijk trachten een antwoord te geven op de hoofdvraag:

‘Is in Utrecht een zelfde demografische basis aanwezig als in Rotterdam met betrekking tot een tekort aan sportverenigingen in bepaalde wijken?’

‘In hoeverre is er een behoefte naar een project met schoolsportverenigingen volgens de betrokkenen?’

‘In hoeverre biedt Utrecht de mogelijkheden voor schoolsportverenigingen volgens de betrokkenen?’

3. Theoretisch kader

3.1 Definiëring

In de hoofdvraag van dit onderzoek: “Welke betekenissen worden aan schoolsport gegeven door betrokkenen?” liggen twee begrippen verborgen die om een verdere definiëring vragen.

Allereerst betekenissen, aangezien het hier een literatuurstudie betreft zal gekeken worden naar de mening van experts of andere auteurs en mijn eigen mening op het gebied van schoolsport. Als het gaat om betekenissen gaat het om de waarde die mensen hechten aan een bepaald object, in dit geval schoolsport, en om zinvolheid die mensen eraan toekennen.

Het tweede begrip schoolsport wordt onder andere gedefinieerd in een onderzoek uit 1997 door het Landelijk Platform Schoolsport (Pouw & Kingma): “Schoolsport is het geheel van intrascholair, interscholair en extrascholair sportactiviteiten die onder (mede)verantwoordelijkheid van de school worden georganiseerd en waaraan in schoolverband of via school wordt deelgenomen.”¹

Omdat het onderzoek niet over schoolsport, maar schoolsportverenigingen zal gaan, is het belangrijk om bij de voorgaande definitie nog iets toe te voegen. Niet alleen de (mede)verantwoordelijkheid van de school speelt een belangrijke rol bij de schoolsportverenigingen, maar ook die van de sportvereniging, wijkinstuties, individuele sportaanbieders en de gemeente.

Betrokkenen, in dit verhaal zijn de betrokkenen die in hoofdstuk vier behandeld zullen worden als volgt; verenigingsmanager/voorzitter van sportvereniging, gemeenteambtenaar DMO, directeur/sportcoördinator basisschool, experts op het gebied van schoolsportverenigingen en beweegmakelaars. Het gaat om de interpretaties en gedachtespil van de betrokkenen betreffende het project schoolsportverenigingen.

3.2 Betekenissen van sport

Aangezien schoolsport een speciale vorm van sport is, is het interessant de betekenissen van sport in zijn algemeenheid te onderzoeken. Harry Stegeman, senior onderzoeker bij het Mulier instituut, geeft in zijn boek, *Bewegingsonderwijs Belang en Bedoeling* (2005), een aantal betekenissen van sport weer, welke hij uit de literatuur van Knop & Hoyng (1998) heeft gedestilleerd. Deze betekenissen kunnen zowel een positieve als een negatieve lading hebben en zijn volgens Stegeman empirisch gefundeerd.

- Sport heeft een positieve invloed op de persoonlijke gezondheid.
- Sport bevordert het persoonlijk welzijn: het roept emoties op, zorgt voor opwinding, geeft plezierige gevoelens, draagt bij aan de kwaliteit van het leven.
- Sport geeft individuen de mogelijkheid om zich met anderen te identificeren en kweekt solidariteit en teamgeest.

---

¹ Extrascholair: Buiten schoolverband maar gericht op scholieren.
Interscholair: Tussen leerlingen van twee of meer scholen.
Intrascholair: Voor alle leerlingen van de eigen school.

- Sport kan mensen een eigen identiteit geven en biedt de mogelijkheden om een groepsidentiteit te bewerkstelligen.
- Sport is een vorm van sociale interactie en bevordert zo de communicatie tussen mensen en versterkt de (vriendschaps)relaties.
- In sport kan men zichzelf ontplooien; deze persoonlijke ontwikkeling kan leiden tot een gevoel van eigenwaarde en tot zelfverheerlijking.
- Men kan zich via sport onderscheiden van anderen.

Zo zijn er een aantal betekenissen toe te kennen aan sport, de importantie van iedere afzonderlijke betekenis kan per persoon en situatie verschillen. Zo zal de een de belangrijkste factor van sportbeoefening de lichamelijke conditie of persoonlijke gezondheid vinden en de ander de mogelijkheid om te kunnen presteren en zich te onderscheiden.

Naast deze meer microgerichte eigenschappen van sport benadrukt Stegeman nog een aantal eigenschappen welke voor de samenleving als geheel interessant zijn. Zo drukt sportbeoefening de kosten voor de gezondheidszorg, zorgt het voor identiteitsvorming van de hele natie en wordt het gebruikt als sociaal bindmiddel en heeft het een positieve invloed op integratie en emancipatie. Daarnaast stimuleert sport de werkgelegenheid en economische vooruitgang. Deze meer maatschappelijke eigenschappen kunnen worden onderverdeeld in vijf maatschappelijke functies van sport.

- Gezondheidsfunctie
- Integratiefunctie
- Economische functie
- Ontspanningsfunctie
- Democratische functie

3.3 Overvraging van sport

Het is goed om bij de eigenschappen en functies van sport, welke hiervoor genoemd zijn, enkele kanttekeningen te maken. Zo wordt er onder andere door Boessenkool, Van Eekeren en Lucassen, gewezen op het gevaar van de overvraging van sport. Sport wordt vaker gebruikt voor een van de hierboven beschreven eigenschappen, om zo een oplossing voor een probleem te ontwikkelen. De genoemde auteurs hebben het als volgt verwoord: *“De nadruk is sterk verschoven van sport als doel naar sport als middel. Stond vroeger de passie voor het beoefenen van een sport centraal, tegenwoordig wordt van sportverenigingen verwacht dat zij (ook) maatschappelijke diensten leveren. (...) En ook aan deze nieuwe publieke taken (BOS², meedoen allochtone jongeren door sport, buitenschoolse opvang, wijkopbouw, marketing) worden behoorlijke eisen gesteld, waaraan veel clubs niet kunnen voldoen omdat ze er geen geschikte mensen voor hebben.”* (2008, p. 10)

---

² Buurt, Onderwijs, Sport

Ook Jan Janssens, directeur van het W.J.H. Mulier instituut waarschuwt voor te hoge verwachtingen omtrent de maatschappelijke functies van sport: “Er worden enorme claims op sport gelegd, de verwachtingen zijn wel heel erg groot en de bewijzen voor het voldoen aan die claims zijn vaak flinterdun” (...) “Alle positieve functies van sport zijn toch wel erg aan een context gebonden, aan een specifiek project”. (2008)

3.4 Betekenissen van schoolsport

Aangezien de beoefening van sport bij schoolsport centraal staat, zijn bijna alle betekenissen die aan sport worden toegekend en hiervoor beschreven zijn, ook van toepassing op schoolsport. Zo is tijdens de in 1999 in Berlijn gehouden ‘World Summit on Physical Education’ (Stegeman, 2005) een pleidooi gehouden voor sport op school. Een actieve levensstijl komt ten goede aan de gezondheid op latere leeftijd, de kans op chronische klachten, zwaarlijvigheid en andere (mentale) ziektes neemt af en vergroot de zelfwaardering, zo bleek uit onderzoeken van de Internationale raad van sportwetenschap en fysieke educatie. Tijdens deze top is voorgerekend dat het verwaarlozen van lichamelijke opvoeding op lagere scholen (op de lange termijn) meer geld kost dan het aan bezuinigen op zou kunnen leveren. (ICSSPE, 1999)

Daarnaast worden sociologische effecten van schoolsport ook door meerdere experts genoemd, zo leren kinderen samenwerken tijdens het sporten, ontwikkelen ze een gezond zelfbeeld en leren ze presteren. (Stegeman, 2005)

Hier wordt ook in het rapport ‘Kennismaken met voetbal’ (Mooij, 2003) van Stichting Leerplanontwikkeling verder op ingegaan. Het rapport heeft een aantal aanbevelingen opgesteld waarmee projecten omtrent kennismaken met sporten op school beter georganiseerd kunnen worden, daarnaast heeft Mooij ook onderzocht wat het belang is van sporten op school. Een van de resultaten is dat kinderen door sporten op school ‘leren regelen’. De kinderen leren hulpverleners, zelfstandig spelen en verantwoordelijk zijn voor fair play en voor elkaar. Kinderen leren omgaan met elkaar en de samenwerking tussen de sportverenigingen en de basisscholen die door de kennismakingsprojecten ontstaat, levert vaak duurzame verbanden op. De oud-staatssecretaris van VWS³, heeft in een rapport al eens aangegeven dat kinderen die sporten ook beter presteren op school. Zo blijkt dat zulke projecten meer positieve effecten hebben dan alleen het bevorderen van lichamelijke gezondheid en kennismaken met clubsporten. (Brouwer, 2005)

3.5 Pedagogische taak

Ook in de beleidsvisie School & Sport (2001) welke uit een samenwerking van de NISB⁴, KVLO⁵ en het NOC*NSF⁶ is ontstaan, wordt geschetst dat de sportbeoefening en sportbegeleiding op school verschuift van enkel het vak lichamelijke opvoeding naar een palet aan extra taken. Enkele van deze taken zijn: het aanleren van basale fysieke vaardigheden; introductie met bewegingscultuur; begeleiding bij sportkeuze; sportloopbaanbegeleiding.

Ook de voorzitter van de KVLO, Gert van Driel, hamert in een interview over schoolsport op de pedagogische taak van scholen, waarbij allerlei mogelijke vormen van

---

³ Volksgezondheid, Welzijn en Sport

⁴ Nationaal Instituut voor Sport en Bewegen

⁵ Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding

⁶ Nederlands Olympisch Comité * Nationaal Sport Fonds

sport en beweging aangeboden moeten worden binnen de reguliere gymlessen, maar waarbij sporten bij de lokale sportverenigingen ook erg belangrijk is. Hij doelt hierbij op naschoolse sportstimuleringsprojecten.

De voordelen van een samenwerking tussen school en sport categoriseert Van Driel in de volgende drie categorieën:

Voordelen voor onderwijs:

- Samenwerking met sportverenigingen uit de buurt geeft de mogelijkheid dat kinderen sneller kunnen gaan sporten.
- Ook kinderen met een achterstand op het gebied van sport krijgen zo de mogelijkheid om op aangepast niveau te sporten.

Voordelen voor sport:

- De sport krijgt door de samenwerking een kwaliteitsimpuls als het gaat om begeleidend technisch kader. Tegenwoordig is het technisch niveau van de zeer enthousiaste vrijwilligers niet altijd even hoog.

Algemene voordelen:

- Gemeenschappelijk accommodatiegebruik.
- Verbetering van het aanbod.
- Kwaliteitsimpuls van het kader.

Zoals duidelijk wordt doelt Van Driel hier op een specifieke samenwerking tussen een basisschool en een sportvereniging.

Als valkuil voor samenwerkingsprojecten noemt hij het gevaar van afwijkende belangen. In de samenwerking moeten de partijen respect opbrengen voor elkaars belangen en ook mee willen werken aan elkaars belangen, het is immers een samenwerkingsverband.

Beide partijen zullen dus aanpassingen moeten doen.

Tenslotte meldt Van Driel in het interview dat voor ieder afzonderlijk project de lokale sportaanbieders en vragers moeten worden geanalyseerd om zodoende het project goed te organiseren. Wie eindverantwoordelijke of initiator voor een dergelijk project zou moeten zijn, zal dan ook per situatie verschillen.

Ook volgens de beleidsvisie School & Sport (2001) is een absolute voorwaarde om sport en bewegingsstimulering via school te laten verlopen, een goede samenwerking tussen lokale overheden en lokale sportaanbieders is essentieel.

3.6 Lokale samenwerking

Dat laatste is iets wat door meer personen en instanties wordt genoemd als het gaat om sporten op school of schoolsportactiviteiten: De importantie van actieve (lokale) overheden. Zo stelt Dorien Dijk, programmamedewerkster BOS bij het NISB in een artikel over de sportieve Brede school (2002) dat een samenwerking tussen de sportdocent, de lokale sportaanbieders en de verschillende betrokken instanties zorgt voor de noodzakelijke verbondenheid en eenheid en dat dit leidt tot een optimale gebruikmaking van elkaars expertise. Zij pleit dan ook voor een 'spin in het web', die samenhang aanbrengt in de sportactiviteiten in de buurt en op school, een netwerk en draagvlak creëert en de participatie stimuleert.

Een functie die bij de schoolsportverenigingen reeds bestaat in de vorm van een schoolsportcoördinator, die de communicatie tussen de verenigingen, scholen en

gemeente onderhoudt en daarnaast de projecten organiseert en begeleidt. (Den Heeten, 2008)

Ook de directeur van de ALO⁷ Amsterdam is van mening dat niet alleen de school verantwoordelijk is voor schoolsport: “Er moeten verbindingen worden gemaakt in de hele gemeenschap. Behalve scholen en sportclubs moeten bijvoorbeeld ook buurtorganisaties en de kinderopvang betrokken worden.” (Brouwer, 2005, p. 18)

---

⁷ Academie Lichamelijke opvoeding

4. Methodologie

4.1 Interviews

Bij een kwalitatief onderzoek wordt ervan uitgegaan dat mensen betekenis geven aan hun omgeving en op basis van die betekenisgeving handelen. Om de verschillende perspectieven, van verschillende mensen te leren kennen, zetten bij het kwalitatief onderzoek onderzoekers zichzelf in als instrument om data te verzamelen. Deze manier van waarneming wordt ook wel veldwerk genoemd, waarin participierend observaties en open interviews een grote rol spelen ('t Hart, 2005).

Aan de hand van de verschillende wetenschapsfilosofische uitgangspunten per onderzoeker, die zijn beschreven in ons onderzoeksperspectief, worden er gedurende het onderzoek een combinatie van narratieve als semistruktuurle interviews gehouden.

Bij het afnemen van narratieve interviews wordt er over een 'hoofdonderwerp' nagedacht, dat in het begin van het interview ter sprake komt. De rol van de interviewer als deelnemer wordt gedurende een narratief interview zo klein mogelijk, en de rol van de respondent groeit naarmate deze eigen ervaringen/kennis/gevoelens kan bespreken gedurende zijn/haar eigen verhaal (Riesmann, 1993).

Om er gedurende het onderzoek voor te zorgen dat onbesproken onderwerpen, voorsnog besproken worden zullen de semistruktuurle interviews ook gehouden worden. Semigestructureerde interviews zijn opgezet in een redelijk open frame waarin, in tegenstelling tot de narratieve interviews, wel gekozen kan worden voor tweezijdige communicatie. In deze interviews zijn niet alle vragen al ontworpen en geformuleerd, het merendeel van de vragen worden gedurende het interview gecreëerd. Dit geeft zowel de interviewer als de respondent de ruimte en flexibiliteit om door te gaan op details en discussies (Steele, 1981).

De verschillende interviews zullen gehouden worden onder de volgende actoren:

- Directeuren en sportcoördinatoren van verschillende basisscholen binnen Utrecht
- Gemeente Utrecht
- Bewegmakelaars/ sportcoördinatoren welzijnsorganisaties
- Sportverenigingen binnen Utrecht
- Experts op het gebied van (school)sport in Utrecht, zoals:
  - Verenigingsmanager
  - Manager Breedtesport VSU
  - Verenigingsondersteuner

Bij het doen van deze interviews is het belangrijk om in acht te nemen in welke volgorde de verschillende actoren geïnterviewd zullen worden. Dit in verband met de invloed die voorgaande uitspraken uit diverse interviews kunnen hebben op de daaropvolgende interviews.

4.2 Actoren

Gedurende het onderzoek zijn de volgende actoren benaderd, de argumentatie met betrekking tot de keuze van de respondent is weergegeven onder de te benaderen groep.

Sportcoördinator/ directeur basisschool

Om ook een goed inzicht te krijgen in de financiële en facilitaire mogelijkheden van de basisscholen zullen de visies van de directeur van de basisschool onderzocht worden. In de narratieve/semistruktuurle interviews met de directeur zal vooral stilgestaan worden bij het algemene plaatje en de faciliteiten en financiën die de basisschool ter beschikking kan stellen. Zo heeft de directeur er ook baat bij als zijn leerlingen voldoende beweging krijgen en stimuleert sport de sociale ontwikkeling van de kinderen. (De Knop & Hoyng, 1998) Bovendien kan het als een uitgelezen kans gezien worden dat een basisschool zich zodoende kan onderscheiden van andere basisscholen in de buurt. De sportcoördinator is hierbij van groot belang omdat deze de behoeftes en animo binnen de scholen op het gebied van sport kan aanvoelen en zodoende dichterbij de sportwens van de kinderen staat. De sportcoördinator is bovendien een belangrijke betrokkene bij een project als schoolsportverenigingen, omdat hij de coördinerende en begeleidende persoon zal zijn.

Voorzitter/verenigingsmanager sportvereniging

De medewerking van de sportvereniging is essentieel en niet vanzelfsprekend. Van de sportvereniging wordt verwacht een of meerdere erkende trainers voor een of meerdere middagen of avonden per week af te staan aan de sportvereniging om de kinderen te trainen. Aangezien de basisscholen in wijken staan waar geen of weinig sportverenigingen in de buurt van de basisscholen aanwezig zijn, zullen de clubtrainers moeten reizen en is het niet vanzelfsprekend dat de kinderen ook op de hoofdlocatie van de vereniging aan de reguliere competitie deel zullen nemen. Het voordeel voor de sportverenigingen is dat zij nieuwe aanwas krijgen en de club meer bekendheid in andere wijken bewerkstelligt. Ook krijgt de vereniging een vergoeding voor de trainingen, materiaal, promotionele vergoedingen e.d.

Gemeenteambtenaar DMO (Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling)

Ook de gemeente heeft baat bij gezonde en ontwikkelde kinderen. Dat de schoolsportvereniging juist de kinderen met overgewicht en bewegingsarmoede opzoekt, zal de gemeente dan ook gunstig stemmen. De vraag is echter of de gemeente een dergelijk project wel noodzakelijk acht, wellicht zijn zij niet ontevreden met de huidige situatie omtrent sportdeelname van basisscholieren.

Experts op het gebied van schoolsport in Utrecht

Hoewel het concept van de schoolsportvereniging relatief nieuw is, wordt er al jaren gesport op scholen. Experts op het gebied van school en sport binnen de gemeente Utrecht zullen geïnterviewd worden. Dit zullen voornamelijk ervaringsdeskundigen zijn, die bijvoorbeeld voor de VSU sportprojecten aanbieden bij scholen.

Beweegmakelaar

Iedere wijk in Utrecht beschikt over zijn eigen beweegmakelaar. De primaire taak van de beweegmakelaar is het afstemmen van vraag en aanbod op het gebied van sport; dit

betekent dat de vraag van de bewoners zo goed mogelijk moet aansluiten bij het aanbod vanuit de wijk. De belangrijke samenwerkingspartners van de beweegmakelaar zijn sportverenigingen, scholen, het wijkbureau en zelfstandige sportaanbieders. Door dit nauwe samenwerkingsverband met deze verschillende omliggende partijen is de beweegmakelaar als geen ander optimaal op de hoogte van alles wat er op sportgebied in de wijk gebeurt. De diversiteit in verschillende wijken kan zodoende vanuit de visie van de beweegmakelaar aan bod komen.

4.3 Thematische interviewanalyse

Voor de analyse van de interviews is gekozen voor de thematische analyse (Field & Morse, 1996). Bij deze vorm van analyseren worden tijdens het verzamelen en uitwerken van de interviews thema's gestructureerd welke centraal zullen staan in de analyse. Deze thema's komen deels naar voren tijdens de interviews en worden deels door de onderzoekers zelf aangebracht. Om tot de thema's te komen zijn de stappen gevolgd welke door Field & Morse worden geadviseerd.

Na de interviews en uitwerking van de interviews is er een stap terug genomen, zijn de interviews samengevat waarbij een aantal thema's naar voren zijn gekomen. Sommige thema's zijn niet expliciet in de interviews genoemd maar waren onder de oppervlakte aanwezig. Deze manier van analyseren sluit goed aan bij ons wetenschapsfilosofisch perspectief. Door deze vorm stonden wij open voor alle thema's, welke tijdens de interviews aan de orde zijn geweest en zijn er dus ook thema's in de analyse terechtgekomen, waar voor het onderzoek geen rekening mee gehouden is. Door thema's te gebruiken in plaats van onderwerpen, blijft er in de analyse voldoende ruimte voor nuances zonder dat het geheel onduidelijk wordt.

Thema's

Aan de hand van de volgende thema's zijn de interviews geanalyseerd:

- Behoefte naar schoolsportverenigingen bij basisscholen
- Behoefte naar schoolsportverenigingen bij sportverenigingen
- Verschillen tussen wijken met betrekking tot de behoefte
- Wildgroei van schoolsportprojecten in Utrecht
- Rollen van betrokkenen binnen een mogelijke schoolsportvereniging
- Accommodatie
- Demografische verschillen tussen Rotterdam en Utrecht

5. Resultaten veldwerk

Om een goed beeld te krijgen van de betekenisgeving naar de behoeftes van schoolsportverenigingen in Utrecht, zijn in dit onderzoek drie betrokken groepen onderscheiden. Er is afzonderlijk gekeken naar de behoeftes bij basisscholen, sportverenigingen en in de wijken. Voor deze selectie is gekozen omdat dit precies de

betrokken groepen zijn die participeren in schoolsportverenigingen. (Den Heeten, 2008) Daarnaast wordt vanuit de BOS-impuls (Buurt, Onderwijs, Sport) al enkele jaren de samenwerking tussen de drie betrokken actoren gestimuleerd. De schoolsportvereniging zal ook binnen deze driehoek operen. De resultaten met betrekking tot de behoeftes bij deze drie groepen zullen hieronder worden gepresenteerd.

5.1 Behoefte bij basisscholen

In Utrecht is geen eensluidend beeld naar voren gekomen, waarbij de scholen van Utrecht wel of geen behoefte signaleerden. Er is wel een duidelijke scheiding naar voren gekomen waarbij de scholen in achterstandswijken meer behoefte uitgesproken hebben dan de scholen in niet-achterstandswijken. De scholen in achterstandswijken geven aan moeite te hebben om een kwalitatief hoogwaardig programma te maken voor de gymlessen. Het ontbreekt vaak aan een vakdocent en de inzet van een gedreven sportcoördinator. Om die reden geven de betrokkenen bij de basisscholen aan ieder project waarbij sportstimulatie voorop staat, met open armen te ontvangen. Daarnaast blijkt dat de sportdeelname van de kinderen op basisscholen in achterstandswijken erg laag is. Piet Mast, directeur van de Van Asch – Van Wijkschool, bevestigt dit: *“In zijn algemeenheid is het zo dat bij deze wijk (Lombok) de participatie bij een sportvereniging erg klein is. En op onze school zeker!”*.

Bij de basisscholen in niet-achterstandswijken is de behoefte naar schoolsportverenigingen veel minder groot. Veel kinderen participeren al bij een sportvereniging en de schoolsportprojecten die georganiseerd worden door de gemeente, sportverenigingen en sportbonden op de basisschool worden door de basisscholieren goed bezocht. Daarnaast beschikken deze scholen vaker over een vakdocent lichamelijke opvoeding zodat ook die uurtjes in de week op een goede manier worden ingevuld. Deze basisscholen geven over het algemeen aan, ook zonder schoolsportvereniging, de kinderen voldoende kennis te kunnen laten maken met verschillende takken van sport en de kinderen aan hun beweegnorm te laten voldoen.

Carry Temming, sportcoördinator van basisschool de Twijn (Binnenstad), antwoordde op de vraag of zij een behoefte naar schoolsportverenigingen bemerkte op school als volgt: *“Nee, ik denk het niet. De meeste kinderen zouden het wel leuk vinden, want ze zijn allemaal sportief.”*

5.2 Behoeft bij sportverenigingen

Ook bij sportverenigingen is er sprake van een grote diversiteit als het gaat om de behoefte naar schoolsportverenigingen. Verenigingen met wachtlijsten, met name voetbalverenigingen, zitten niet te wachten op een schoolsportproject omdat ze de kinderen nu al niet kunnen plaatsen.

Verenigingen die een tekort hebben aan jeugdspelers hebben logischerwijs meer behoefte aan een project waarbij zij de potentiële nieuwe jeugdleden goed kunnen bereiken.

Daarnaast wordt door onze respondenten gewezen op de noodzaak van de aanwezigheid van voldoende kader, veel verenigingen hebben moeite vrijwillige trainers en begeleiders te vinden, dit zal voor een schoolsportvereniging in de namiddag nog lastiger worden gezien de dagelijkse werkzaamheden van deze personen. Susanne Schiphorst, verenigingsmanager bij het Marco van Basten sportpark, signaleert bij sommige verenigingen op het sportpark wel degelijk een behoefte: *“Er zitten hier een aantal scholen, die hebben ik weet niet hoeveel kinderen, die moeten in aanraking komen met sporten. Ik denk dat je in die zin wel kan zeggen dat er altijd overal wel een vraag is en zeker bij verenigingen die geen wachtlijst hebben,*

Alleen dan moet ik kader hebben, dan moet ik mensen hebben die de trainingen gaan geven en dan kom je eigenlijk meer bij combinatiefunctionarissen terecht, dan direct de schoolsportvereniging eigenlijk.”

5.3 Behoeft vanuit de wijk en verschillen tussen de wijken

Er is in achterstandswijken meer behoefte naar schoolsportverenigingen dan in niet-achterstandswijken.

Hanneke Bart, interim-directeur bij een basisschool in Overvecht ziet dat een schoolsportvereniging goede dingen zou kunnen doen in de wijk: *“Dit zijn echt straatkinderen, ze zijn allemaal op straat en heel veel ouders zijn wel op zoek om die kinderen van straat af te halen. Ouders zien dat als een manier om die kinderen van straat te houden, te entertainen, dat ze niet weer op straat rottigheid aan het uithalen zijn. Dus wat meer assertief. Dus als daar wat meer van kan zijn dan is daar zeker animo voor. En deze kinderen zijn vaak heel erg...ja...sport dat geeft status. Dus dat is goed voor ze. Dat kan zeker voor de wijk ook goed zijn. “*

De grotere behoefte in achterstandswijken komt deels omdat de sportdeelname veel lager ligt in achterstandswijken dan in de rest van Utrecht, volgens Paul Verweel liggen de percentages van kinderen welke lid zijn van een sportvereniging in achterstandswijken rond de 50% en niet-achterstandswijken rond de 80%. De kinderpeiling 2007 (DMO) bevestigt dit beeld. Daarnaast zijn allochtonen van oorsprong niet bekend met de verenigingscultuur. Wat ook is gebleken is dat scholen in achterstandswijken minder participeren in schoolsportprojecten dan de scholen in niet-achterstandswijken. Dit heeft als oorzaak dat scholen in achterstandswijken hun prioriteiten anders leggen, ouderparticipatie bij zulke projecten vaak ontbreekt en zij minder makkelijk de weg naar deze projecten weten te vinden.

Naast de verschillen tussen achterstands- en niet-achterstandswijken, hebben wij ook verschillen ontdekt tussen de achterstandswijken. In de ene wijk blijkt dat de

welzijnsorganisatie veel van de activiteiten welke ook onder de schoolsportvereniging zouden kunnen vallen, al voor zijn rekening neemt. Mustafa Alay, sportcoördinator en beweegmakelaar bij welzijnsorganisatie Portes in Zuid en West, zegt hier het volgende over: *“Het project met schoolsportverenigingen is niet onbekend, dat doen wij ook al. Onder schooltijd en na schooltijd brengen we de sport naar de school toe en daaruit, vanuit de informatie gaan we verder kijken of er kinderen lid worden en dat gebeurt wel. Dus antwoord op jouw vraag, vinden wij het interessant. Ja, sowieso, maar wij doen het zelf al. (...)*

Maar wij noemen dat niet schoolsportvereniging, wij hebben er niet zo'n naam voor en het mooie van deze wijk is dat de verenigingen uit de wijk komen en die zitten heel dicht bij de scholen en ik zit er niet op te wachten.”

Dit verhaal staat haaks op het verhaal van Vincent Rotman, sportcoördinator en beweegmakelaar bij welzijnsorganisatie Cumulus in Oost en de Binnenstad. Hij signaleert vooral in de Sterrenwijk een gebrek aan sportverenigingen midden in de wijk en ziet wel degelijk kansen voor een schoolsportvereniging.

5.4 Wildgroei van schoolsportprojecten

Er blijken in Utrecht veel schoolsportprojecten naast elkaar te lopen, welke dezelfde doelen nastreven maar verder weinig samenhang vertonen.

Deze projecten hebben verschillende organisatoren, zoals de gemeente, VSU, sportbonden, welzijnsorganisaties en sportverenigingen.

Scholen blijken veel aanvragen te krijgen en kunnen soms door de bomen het bos niet meer zien. Paul Verweel, voorzitter van de VSU en voetbalvereniging Hoograven beaamde dit ook: *“Ik denk dat er teveel verschillende projecten naast elkaar lopen, je zag ook VV Hoograven met welzijn, die school in Hoograven die werd helemaal gek; waar komen ze nou weer voor langs? Dus op een gegeven moment zijn er teveel losse projecten, te weinig een programma heb ik ook wel eens gezegd.”*

Om de wildgroei welke naar voren is gekomen te verduidelijken, zijn de verschillende schoolsportprojecten die aan bod zijn gekomen tijdens de interviews hieronder weergegeven. Niet op alle projecten kan het etiket schoolsportproject geplakt worden, maar ze bevinden zich wel degelijk in de driehoek Buurt, Onderwijs, Sport.

Sport scoort!: Een project dat al sinds 2000 loopt, waarbij sportverenigingen naar basisscholen komen om de kinderen kennis te laten maken met de sport, met als doel de kinderen naar reguliere sportvoorzieningen toe te leiden.

De formule bestaat uit een kort binnenschools kennismakingsaanbod, gevolgd door een buitenschoolse cursus en een afsluitende bijeenkomst, bijvoorbeeld een toernooi.

De sport scoort! Projecten worden georganiseerd door de welzijnsorganisaties en gefinancierd door de gemeente.

Schoolsporttoernooien: De gemeente Utrecht organiseert in samenwerking met sportverenigingen ieder jaar een stuk of veertien schoolsporttoernooien waarop basisscholen zich kunnen inschrijven om de competitie aan te gaan met andere basisscholen.

Sportexperience: Sportexperience bestaat uit een drietal groots opgezette stedelijke evenementen en een aantal evenementen welke in de wijk worden georganiseerd. Bij

deze evenementen kunnen de kinderen kennismaken met de verschillende sporten (gemiddeld een stuk of tien) en de bijbehorende verenigingen.

School & Voetbal: Een project van de KNVB, waarbij een basisschool wordt gekoppeld aan een voetbalvereniging met als doel de basisscholieren naar de vereniging toe te leiden. De formule bestaat net als bij Sport scoort! Uit drie fases: Een binnenschoolse kennismaking, een naschoolse verdieping en de uiteindelijke toeleiding naar de vereniging, waarbij een serie voetbalactiviteiten op de vereniging worden georganiseerd.

Tijd voor korfbal: Dit project omvat verschillende activiteiten, welke worden gecoördineerd en gefinancierd door de KNKV⁸ en uitgevoerd door korfbalverenigingen. Onder deze activiteiten vallen schoolkorfballessen, clinics en trainingen in samenwerking met welzijnsorganisaties en basisscholen.

Wijkgerichte sportprojecten welzijnsorganisaties: De welzijnsorganisaties in Utrecht organiseren individuele sportprojecten voor basis- en middelbare scholieren. Zo worden er meerdere keren in de week reguliere sportactiviteiten georganiseerd en af en toe een groot toernooi. Voor deze activiteiten wordt meestal de school gebruikt om kinderen te werven.

Naschoolse kinderopvang sportverenigingen: Sportverenigingen als SV Kampong en COV DESTO, bieden naschoolse opvang aan waarbij kinderen onder begeleiding kunnen sporten en huiswerk kunnen maken op de vereniging.

Verlengde Schooldag: In Utrecht is de coördinatie van verlengde schooldagprojecten in handen van Stade Advies. Stade Advies ontwikkelt programma's waarmee scholen aan de slag kunnen, zodat kinderen 1 keer in de week of in de twee weken naast de reguliere lessen op school aan verschillende activiteiten deel kunnen nemen. Deze activiteitenprogramma's hebben thema's als Kunst en cultuur, Natuur en Techniek, maar ook Sport en spel.

5.5 Demografische verschillen

In Rotterdam zijn aanvankelijk vier criteria gebruikt om wijken te selecteren op deelname in het project. Deze criteria zijn: het percentage kinderen met overgewicht, het percentage kinderen dat lid is van een sportvereniging, het aantal sportverenigingen in de wijk en het percentage kinderen met bewegingsarmoede. Voornamelijk de achterstandswijken hadden veel kinderen met overgewicht en bewegingsarmoede, terwijl te weinig kinderen lid waren van een vereniging en er te weinig sportverenigingen in de wijk zaten.

Uiteindelijk loopt - zoals bekend- het project in Rotterdam op een succesvolle manier, waardoor een vergelijking zal worden getrokken met de gemeente Utrecht met behulp van drie van deze criteria, zodat er iets gezegd kan worden over de basis waarop een project in Utrecht zou kunnen gaan bouwen.

De negatieve percentages van Rotterdam worden gezien als vruchtbare grond voor een schoolsportvereniging. Door deze percentages te vergelijken met Utrecht zou ook in Utrecht een vruchtbare grond gesignaleerd kunnen worden.

Overgewicht

De jeugdmonitor Rotterdam (onderdeel van de GGD Rotterdam-Rijnmond) heeft geen cijfers over percentages overgewicht van kinderen op de basisschool, wel van jongeren uit de eerste klas van het voortgezet onderwijs. Aangezien deze jongeren net van de

---

⁸ Koninklijke Nederlandse Korfbal Vereniging

basisschool afkomen, zullen we deze cijfers vergelijken met die van eersteklassers uit Utrecht.

- De jeugdmonitor van 2008 geeft aan dat 15% van de jongens en 21% van de meisjes in de eerste klas lijden onder overgewicht.
- De Utrechtse jeugdmonitor beweert dat 21% van de jongens en 22% van de meisjes in de eerste klas lijden onder overgewicht.

Sportdeelname

- In de jongste jeugdmonitor van Rotterdam welke informatie verschaft over het jaar 2008 wordt een lidmaatschap bij sportclub of vereniging van 56% bij de jongens en 48% van de meisjes weergegeven.

Het gaat hierbij om jongens en meisjes uit groep 7, dus kinderen van 10 a 11 jaar.

- Uit de Utrechtse jeugdmonitor 2008 is gebleken dat 72% van de kinderen lid is van een sportschool of vereniging. Deze monitor heeft onderzoek gedaan bij kinderen uit groep 7 en 8, dus kinderen van 10 a 12 jaar.

Opvallend is dat de kinderpeiling van 2007 in Utrecht een sportdeelname van 56% aangeeft. Dit geeft een enorme stijging van 16% aan!

De jeugdmonitor van 2003 van Rotterdam geeft aan dat de deelname bij sportverenigingen lag op 52% van de jongens en 40% van de meisjes. Een gemiddelde groei dus van 6% uitgestreken over 5 jaar.

Bewegingsarmoede

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor jeugdigen ligt op 1 uur matig intensieve beweging per dag, waarvan twee keer per week gericht op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid.

- Van Rotterdam is bekend dat 76% van de jongens en 59% van de meisjes van groep 7, twee keer per week buiten schooltijd sport.

- In Utrecht sporten 89% van de jongens en 81% van de meisjes van groep 7 en 8, meer dan een uur per week buiten schooltijd.

Deze statistieken zijn lastig te vergelijken, maar geven een indicatie van de tijd die kinderen in de twee steden bezig zijn met intensief sporten buiten de schooltijd.

Sportverenigingen in de wijk

Doordat de verschillen in samenstelling van de wijken in Rotterdam en Utrecht erg groot zijn is het lastig hier iets over te zeggen op basis van statistieken van de gemeentes. Uit de interviews is echter wel gebleken dat de respondenten een groot verschil zien tussen Utrecht en Rotterdam waarbij aangegeven wordt dat de sportverenigingen in Utrecht meer in de wijk zitten. Susanne Schiphorst, verenigingsmanager bij het Van Basten sportpark geeft dit ook aan: *“Het is volgens mij niet zo als de situatie in Rotterdam, waarbij iedere vereniging echt aan de rand lag en ligt. Dus ik denk dat het in Utrecht wel iets compacter is omdat Utrecht ook wel een iets compactere stad is.”*

5.6 Rollen betrokkenen

Naast het verkrijgen van een goed beeld van de behoefte naar schoolsportverenigingen bij de drie onderzochte betrokken groepen is het ook belangrijk om inzicht te verkrijgen in de rolverdeling die de ondervraagden toekennen aan de bij schoolsportverenigingen betrokken partijen: basisschool, sportvereniging, gemeente, ouders en de beweegmakelaar. Inzicht verkrijgen in de rolverdeling is van belang, omdat dit beïnvloedt wordt door de betekenissen die de betrokken actoren geven aan de schoolsportverenigingen. Voor deze selectie is gekozen, omdat dit de betrokken partijen zullen zijn bij het ontwikkelen van de schoolsportverenigingen. Het is belangrijk om te zien welke waarden er worden toegekend aan de verschillende rollen om zodoende ook inzicht te krijgen waar het initiatief eventueel zou moeten liggen. De resultaten met betrekking tot de rolverdeling zullen hieronder worden gepresenteerd:

Rol basisschool

Verschillende partijen zullen deelnemen aan de opbouw van schoolsportverenigingen, het is belangrijk om hierbij naar de basisschool zelf te kijken; tenslotte is de basisschool de vindplaats van de uiteindelijke doelgroep. Over de rol van de basisschool is een redelijk eenduidige mening naar voren gekomen. Hierbij wordt duidelijk benadrukt dat een school geen sportvereniging is en dus ook geen schoolsportvereniging moet organiseren of coördineren. *‘Kijk een school die wil heel goed rekening houden met het feit dat kinderen van school uit direct doorgaan naar sporten of misschien onder schooltijd een keertje, maar daar moet het bij blijven vanuit de school’*, aldus Piet Mast (directeur V. Asch – V. Wijckschool). Er kan van een school niet verlangd worden dat ze dergelijke nevenactiviteiten opzetten, hoewel hun core business daar niet ligt en ze naast het gewone onderwijsaanbod ook nog rekening moeten houden met cultuur-, sport-, maatschappelijke projecten. *‘Bestuurs- en wetenschappelijk moet je erover nadenken, wat is de aard van een organisatie? Hoe is die georganiseerd en hoe kan die zich verhouden tot anderen als het niet zijn core-business is. Van die school is het niet de core-business,’* aldus Paul Verweel. Er zou een aparte schoolsportcoördinator moeten komen of iemand van de gemeente aangesteld moeten worden om de schoolsportvereniging te coördineren.

Naast het feit dat het niet de core-business van een basisschool is, wordt er in de achterstandswijken ook nog benadrukt dat er wegens geldgebrek momenteel een grote afname is van vakdocenten lichamelijke opvoeding. Het behouden van een sportdocent is financieel onmogelijk, omdat dit het uitbetalen van dubbele uren zou betekenen. Het is dus onmogelijk voor deze basisscholen om gedurende de schoolsportverenigingen de kinderen van een sportcoördinator te kunnen voorzien, mits ze facilitair gesteund worden. Bovendien hebben de achterstandswijken hun prioriteiten eerder liggen bij de taal- & cultuurachterstand binnen de wijk; *Onze ervaring is dat je dat niet zo makkelijk opgezet krijgt, die kinderen zullen dat niet zelf begrijpen, dan zul je die ouders al moeten benaderen en dat helemaal sturen en het helemaal gaan uitleggen en dan ben je vaak meer tijd kwijt dan dat, dat traject al helemaal voor je is geregeld,’* aldus Hanneke Bart. Hanneke Bart voegt hier ook nog aan toe dat ze vindt dat de rol moet liggen bij Welzijnsorganisaties en de door hen aangestelde beweegmakelaars (Cumulus, Portes, Doenja) die kinderen enthousiast en actief op straat maken.

Rol sportvereniging

Evenals de rol van de ouders en de basisscholen is de rol van de sportvereniging belangrijk. De rol van de sportvereniging is enigszins verdeeld over de respondenten. Anne de Roos, (voorzitter van korfbalvereniging Synergo) zegt, uit eigen ervaring, dat het project door de sportverenigingen gezien kan worden als een behoorlijke nevenactiviteit. *'Ja, want ik kan me voorstellen, niet bij onze sportclub, maar bij andere sportclubs dat ze altijd een vrijwilligersgebrek hebben. Je hebt al best wel wat mensen nodig om alle trainingen te regelen, de wedstrijden, de begeleiding. Alle nevenactiviteiten, dus het klinkt als een behoorlijke nevenactiviteit erbij. Mensen werken, en dan ook nog dat er eens bij.'* De sportverenigingen zijn notabene degene die doordeweeks 's middags kader moeten zien te regelen. Ze moeten trainers vinden die naar scholen kunnen en willen, hoofdzakelijk op moeilijke tijdstippen. Dit alles terwijl de trainers vaak vrijwilligers zijn, die overdag vaak eigen werkzaamheden moeten verrichten. Paul Verweel staat er heel anders tegenover en ziet hier juist een kans voor de trainers om zich te ontplooiën en toe te spitsen op nog meer uren sport met kinderen per week. *'Daar zou je toch eigenlijk je beste trainers uit moeten breiden met die uren zodat zij ook die trainingen geven, maar ook gedeeltelijk dan de coördinatie kunnen doen.'*

Daarnaast zou het volgens enkele respondenten fijn en niet geheel onmogelijk zijn als de sportverenigingen bijvoorbeeld hun clubhuis of andere accommodaties voor de schoolsportvereniging ter beschikking stellen gedurende de naschoolse opvang. *'Bijvoorbeeld, ik zou kunnen indenken dat een sportvereniging, als dat nou een turnvereniging is of een voetbalvereniging of wat dan ook zegt van ok: vanaf twee uur zijn onze banen open en kinderen kunnen in ons complex opgevangen worden, wij stellen ons clubhuis beschikbaar voor naschoolse opvang en ons terrein beschikbaar voor sportactiviteiten. Ik denk dat, dat een hele goede ontwikkeling zou zijn,'* aldus Piet Mast (Directeur V. Asch- V. Wijckschool).

Rol gemeente

Daar waar de schoolsportverenigingen in Rotterdam een initiatief van de gemeente is, is het erg belangrijk om te kijken naar de rol van de gemeente in Utrecht en hoe deze rol wordt gezien door de verschillende respondenten. De respondenten die positief waren over een schoolsportvereniging in Utrecht zien de rol van gemeente in een dergelijk project voornamelijk in coördinerende, faciliterende en financierende zin. *'Nou, ik denk dat het belangrijk is dat je coördinerend bent en ondersteunt en zorgt voor vrijwilligers. Mensen die er moeten staan, misschien wel betaalde krachten in eerste instantie. Om het project eerst een bestaansrecht te geven,'* aldus Anne de Roos. De gemeente zou als enige de beschikking hebben over de accommodaties en zou die volgens de verschillende respondenten ter beschikking moeten stellen. Daarnaast zou het geheel door de gemeente geïnitieerd en gecoördineerd moeten worden, zodat alles in goede banen loopt en tenslotte zou ze het geheel flink moeten subsidiëren zodat de continuïteit en de kwaliteit van het project gewaarborgd blijft.

Er wordt ook gesproken van VSU, die een belangrijke rol speelt in het sportleven in Utrecht. Mede door het bestaan van de VSU vindt bijvoorbeeld Suzanne Schiphorst (verenigingsmanager Marco v. Basten Sportpark) dat de gemeente enkel coördinerend en

faciliterend moet zijn; *'Ik denk dat de gemeente daarvoor te ver weg staat en ik denk dat de gemeente zich daar helemaal niet mee bezig moet houden, juist hier niet, omdat je hier e VSU hebt. Dus maak juist gebruik van dat netwerk dat VSU heeft en de contacten die ze hebben, want de gemeente zelf kan niet al die behoeftes nagaan. Dus niet zozeer dat zijn het helemaal gaan opzetten en uitdenken, omdat ik denk dat het heel belangrijk is om naar de lokale behoeftes te kijken en te luisteren.'* Michel Slobbe beaamt dit door te benadrukken dat de gemeente het proces voornamelijk in gang moet zetten; *'Grote groepen mensen trekt'*, is hierbij zijn argumentatie. Als het initiatief er ligt zal het balletje uiteindelijk wel rollen, aldus Michel Slobbe.

Rol ouders

Door een groot aantal respondenten wordt de ouderparticipatie binnen schoolsportverenigingen gezien als een belangrijk goed.

Paul Verweel benadrukt gedurende het gesprek dat hij een groot voorstander is van de pedagogisering van de sportwereld, waarbij de school juist wordt gezien als een vindplaats. Niet alleen het kind, maar ook zijn/haar omgeving – voornamelijk ouders – moeten nauw bij het proces betrokken worden.

Zeker in allochtone kringen is het lastig ouders te laten participeren in sportprojecten. De ouders moeten betrokken zijn bij dergelijke projecten, omdat het belangrijk is voor de ontwikkeling van het kind en omdat ze simpelweg broodnodig zijn om de projecten succesvol te maken. Bovendien is het noodzakelijk dat de ouders, ondanks of juist dankzij de barrière, op de hoogte zijn van de nevenactiviteiten van hun kind, zodat de activiteit voor hen tastbaarder wordt. *'Maar zorg wel dat het op de een of andere manier wel gedeeld kan worden thuis, want anders komt die moeder, of die vader, ineens tot de ontdekking; wat mijn dochter is aan het kick boxen of weet ik wat of die is aan het vinden. Nou, en dat weet die man dus niet en dat leidt dus weer tot allerlei ingewikkeldheden thuis. Dus dat vraagt de relatie, ook naar de ouders toe,'* aldus Paul Verweel.

Maar niet alleen in de achterstandswijken, maar ook in de niet-achterstandswijken is het belangrijk dat er ouderparticipatie is. Anne de Roos (voorzitter Korfbalvereniging) denkt zelfs dat het niet haalbaar is een dergelijk project uit te voeren zonder de medewerking van de ouders die als vrijwilligers zouden kunnen participeren. *'En onze club heeft tot nu toe redelijk weinig met ouders gedaan, maar we zijn nou echt een ommekeer aan het maken. Gewoon kijken of we alle ouders wat kunnen laten doen, al is het een middagje in de kantine staan of standaard rijden bij uitwedstrijden of helpen pannenkoeken bakken bij het schoolvoetbaltoernooi. Ik denk dat de rol van de ouders groot wordt, de mensen moeten zich ook veilig voelen bij zo 'n schoolsportvereniging bijvoorbeeld'.*

Renate Jansen (Afdeling DMO) denkt dat ouders juist gemakzuchtig worden bij het aanbieden van een project als schoolsportverenigingen. *'Ouders hoeven wat minder te doen, je maakt de school verantwoordelijk voor een Schoolsportvereniging. Dus ouders hoeven minder te doen en we willen nou juist die ouders zover krijgen dat als je iets wilt doen, zoals sport met je kind, zul je daar toch in mee moeten participeren. Dat vind ik dan minder aan een Schoolsportvereniging, van oke ouders jullie hoeven nog steeds niks te doen, wij regelen het wel.'* Hierbij legt ze, in tegenstelling tot de andere respondenten, juist meer de nadruk op de afwezigheid van de rol van de ouders.

Rol beweegmakelaar

Zoals voorheen uitgelegd beschikt iedere wijk in Utrecht over zijn eigen beweegmakelaar. De primaire taak van de beweegmakelaar is het afstemmen van vraag en aanbod op het gebied van sport; dit betekent dat de vraag van de bewoners zo goed mogelijk moet aansluiten bij het aanbod vanuit de wijk. Dit is ook hoe de beweegmakelaar wordt gezien door de verschillende respondenten; als spil tussen de buurt, onderwijs en sport. De voornaamste taak is hierbij de relaties onderhouden en sportprojecten aanbieden en organiseren. De respondenten zijn over het algemeen van mening dat de beweegmakelaar in de toekomst moet blijven zoals hij is. Hanneke Bart voegt daar aan toe dat binnen Overvecht de beweegmakelaars als geen ander kunnen zien waar het animo ligt voor de verschillende sporten. *‘De mensen van Cumulus, van Welzijnsorganisaties, dat zijn mensen die gaan vaak met de kinderen sporten en dat is goed, want die zien wat er leeft. Die zetten voetbalgoaltjes neer of een basketbalveldje en die gaan basketballen en die zien of er animo is. Dat zijn mensen die zien of er animo voor is en wat er binnen de wijken speelt.’*

Vincent Rotman benadrukt daarnaast dat er door de beweegmakelaar gekeken moet worden wat er op het gebied van kansen en mogelijkheden binnen de sport is; *‘Waar ligt de vraag op sportgebied? En waar liggen de kansen en mogelijkheden? In kaart brengen wat er al aan sport wordt gedaan.’* Dit benadrukt de taak van afstemming tussen vraag en aanbod, waarbij de beweegmakelaar de verbindende factor is tussen de verschillende partijen.

Accommodatie

De verschillen tussen de wijken zijn erg groot als het om accommodaties gaat. In de ene wijk zijn er genoeg sporthallen en sportvelden beschikbaar en dicht bij school, terwijl in andere wijken 1 kleine gymzaal door verschillende scholen en verenigingen gebruikt wordt en bijna altijd vol zit.

Op de basisscholen klagen zowel Carry Temming als Hanneke Bart over gebrek aan accommodatie, hoewel de gesproken sportverenigingen en beweegmakelaars verdeeld positief zijn over de beschikbaarheid van sporthallen en/of velden. Daarbij wordt ons in een gesprekje met Shams Raza een grafiek getoond met een enorme beschikbaarheid aan velden: wat neerkomt op maar liefst 60% bezetting gedurende het weekeinde. Volgens Vincent Rotman (beweegmakelaar) zijn er zeker nog wijken die over te weinig accommodatie beschikken, in de Sterrenwijk bijvoorbeeld is er duidelijk sprake van een afwezigheid aan sporthallen. Dit komt mede doordat stadion Galgenwaard onder zijn wijk wordt gerekend, maar volgens hem ver buiten zijn bereik ligt. Meerdere respondenten wijzen op het Marco van Basten Park, dat volgens hen grotendeels leeg staat en onderbezet is.

6. Analyse

De voorheen besproken verschillende thema's zullen een basis vormen voor de analyse. Los van de thema's zullen de resultaten nu geïnterpreteerd worden op vier verschillende vlakken.

Ten eerste zal er gekeken worden naar de context. Hoe kunnen de gevonden resultaten geïnterpreteerd worden en welke externe factoren kunnen helpen bij het begrijpen van de gevonden resultaten?

Ten tweede zullen de verschillen en de overeenkomsten behandeld worden, waarna ten derde de belangen behandeld zullen worden.

Ten slotte zal er naar het aspect macht gekeken worden. Vanuit ons onderzoeksperspectief neemt de 'macht' een belangrijke positie in en zodoende zal er gekeken worden naar de verhoudingen en rolverdeling van de betrokken actoren.

6.1 Context

De schijnbaar grote successen van schoolsportverenigingen en het aangeven van Erika Terpstra, dat ze het concept over het hele land wil 'uitrollen' zijn de aanleiding geweest voor dit onderzoek, het kan daardoor ook in deze context geplaatst worden. Het ministerie van VWS trekt veel geld uit voor sportstimulering van (met name allochtone) kinderen, het staat klaarblijkelijk hoog op de politieke agenda. Bovendien wordt meer lichamelijke beweging voor kinderen al lange tijd gezien als een belangrijke ontwikkeling die Nederland moet ondergaan.

6.1.1 Multiculturalisering

Naast de context van ons onderzoek hebben meer contexten hun invloed uitgeoefend op ons onderzoek. Deze situaties en processen zullen hier kort genoemd worden.

Zo vindt in Utrecht sinds enkele decennia, net als in heel Nederland, een proces van multiculturalisering plaats. Buitenlandse culturen beïnvloeden de Nederlandse samenleving, deze culturen botsen en verenigen op allerlei niveaus en dus ook in de sportwereld. Veel allochtonen zijn onbekend met het fenomeen van een vereniging en vinden het lastig te begrijpen dat mensen vrijwillig voor een vereniging werken. De respondenten geven aan in vooral achterstandswijken wel een schoolsportvereniging te willen, maar een probleem voorzien omtrent ouderparticipatie. Daarnaast worden vraagtekens gesteld bij de kunde van de vrijwilliger bij de sportvereniging om om te kunnen gaan met de allochtone probleemkinderen die voornamelijk in achterstandswijken de doelgroep van de schoolsportvereniging kunnen zijn.

6.1.2 Professionalisering

Daarnaast is er sprake van een professionalisering en schaalvergroting van sportverenigingen. Grote sportverenigingen organiseren naschoolse opvang en huiswerkbegeleiders voor de jonge sportertjes. De clubs worden groter en de mogelijkheden groeien mee.

Helaas geldt dit niet voor alle verenigingen en een groeiende kloof tussen kleine verenigingen die net het hoofd boven water kunnen houden en grote verenigingen die halve bedrijven zijn geworden, is duidelijk zichtbaar. De grote clubs werken mee aan

sportkennismakingstrajecten, terwijl de kleine clubs die deze projecten juist zo hard nodig hebben, niet kunnen participeren in dergelijke activiteiten.

6.1.3 Overvraging van sport

In de sportwereld is sprake van een worsteling met de functie van sport. Zoals in het literatuurpaper al ter sprake is gekomen, kan sport veel functies vervullen, welke een positief effect hebben op de maatschappij. Echter, de vraag is of de sportverenigingen die functies wel kunnen vervullen. De pedagogische taak, welke sommige respondenten aanhalen, kan lastig gelegd worden bij de vrijwilligers van de sportvereniging. Sportverenigingen merken dat zij, als vrijwilligersorganisatie, voor allerlei doelen van de gemeente worden ingezet. Deze situatie zorgt ervoor dat sportverenigingen niet erg happig zijn als er weer een project komt dat door de gemeente is geïnitieerd en waarin sportverenigingen een sleutelrol moeten spelen.

6.1.4 Koers gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht heeft aangegeven een andere koers ingeslagen te zijn, van kortlopende kennismakingsprojecten waarbij ouderparticipatie een grote rol speelt. Deze projecten vallen onder het programma 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. Utrecht heeft met dat programma de doelstellingen de sportdeelname te verhogen, het sportaanbod te verhogen en met acht sportbonden samen te werken. Door middel van de lopende projecten denkt de gemeente deze doelstellingen het beste te bereiken en ook de ouderparticipatie het meest te stimuleren. De betekenis die aan de behoefte naar schoolsportverenigingen wordt gegeven is in deze context gezien negatief en onnodig.

6.2 Differentiatie

De grootste ontdekking van het onderzoek is de diversiteit in de betekenissen die worden gegeven aan de behoefte naar schoolsportverenigingen. Vooral in de vier groepen waarop we ons gefocust hebben, (school, sportvereniging, wijk, gemeente) blijkt een behoorlijk verschillend beeld van de behoefte te bestaan. De diversiteit is het meest duidelijk tot uiting gekomen in de vergelijking van de wijken van Utrecht.

6.2.1 Achterstandswijken & Niet-achterstandswijken

In de achterstandswijken van Utrecht is de sportdeelname het laagst, het overgewicht het hoogst en lijkt de behoefte naar schoolsportverenigingen dus het hoogst te zijn. De betekenissen die door de respondenten gegeven worden aan de behoefte in deze wijken zijn over het algemeen vrij positief. Scholen hebben moeite met het kwalitatief invullen van de gymlessen en grijpen sportstimuleringsprojecten met beide handen aan. Echter, er moet niet te veel werk bijkomen voor docenten, de gemeente zou bij een dergelijk project het organisatorische en faciliterende werk op zich moeten nemen. Een ander beeld in achterstandswijken is dat sport op een laag pitje staat. Scholen hebben andere prioriteiten, zoals het leren van de Nederlandse taal (ook aan ouders), en er eerst eens voor zorgen dat de ouders op ouderavonden komen opdagen, om vervolgens te kijken of die ouders iets kunnen betekenen bij kennismakingsprojecten zoals de schoolsportvereniging, waarbij ouderparticipatie essentieel is. Blijkbaar is er weinig bekend over de integratiefunctie van schoolsport. (Stegeman, 2005)

In niet-achterstandswijken lijken de basisscholen in ieder geval weinig behoefte te signaleren naar schoolsportverenigingen, de betekenissen die gegeven worden zijn positief, maar niet nodig. Leuk initiatief, maar de meeste kinderen zitten vaak op een vereniging, doen mee aan kennismaking- en stimuleringsprojecten en de scholen dragen hun steentje bij via gymlessen waar verschillende sporten aan bod komen. De extra tijd die in een schoolsportvereniging zou moeten worden gestoken, wordt ook bij deze scholen als een bezwaar gezien.

Al met al wordt er over het algemeen dus een positieve betekenis gegeven door scholen in achterstandswijken, al worden er wel een hoop obstakels gezien als het gaat om de organisatorische activiteiten en de verantwoordelijkheden.

6.2.2 Differentiatie bij wijkwelzijnsorganisaties

In wijk Zuid geeft de welzijnsorganisatie aan, een negatieve betekenis naar de behoefte voor het project te hebben omdat een schoolsportvereniging overbodig zou zijn. De welzijnsorganisatie doet alles wat een schoolsportvereniging zou doen nu al. Een schoolsportvereniging zou de welzijnsorganisatie alleen maar voor de voeten lopen. Er wordt voldoende kennis gemaakt met sport, kinderen worden begeleid in het maken van een stap naar de vereniging en de kinderen sporten veel tijdens de sportactiviteiten van de verenigingen. Kortom, schoolsportvereniging is niet nodig.

In Oost, een niet-achterstandswijk waar de sportdeelname hoog is, komt een heel ander verhaal naar voren. Met de hele wijk gaat het qua sportdeelname uitstekend met uitzondering van de buurt 'Sterrenwijk'. Ook daar is een wijkwelzijnsorganisatie actief, die worstelt met het gebrek aan accommodatie, sportverenigingen die willen participeren in kennismakingsprojecten en financiën. Een nieuw project zou een stimulans geven aan het sporten in de wijk en de betekenis die wordt gegeven is dus zeer positief. Over het algemeen worden voldoende sportactiviteiten georganiseerd en hebben kinderen de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende sporten. Betekenis is negatief, behalve in de Sterrenwijk in wijk Oost, waar een schoolsportvereniging een leeg gat op zou kunnen vullen.

6.2.3 Differentiatie bij sportverenigingen

Ook sportverenigingen zien verschillende mogelijkheden voor schoolsportverenigingen in Utrecht. Zo hebben vooral sportverenigingen met lange wachtlijsten weinig behoefte naar nog een schoolsportproject. De eerder gepresenteerde waslijst met (school)sportprojecten is ook bekend bij de verenigingen, en zien het nut van een dergelijk project nauwelijks in. Direct worden problemen omtrent vrijwilligers, materiaal en accommodaties gesignaleerd en aangezien de kinderen niet geplaatst kunnen worden, zien deze verenigingen weinig in een dergelijk project.

Ook kleinere sportverenigingen zonder wachtlijst en met een tekort op de jeugdafdeling zien de hindernissen die genomen moeten worden, echter zij zien wel het belang van een dergelijk project in, omdat zij de kinderen voor hun vereniging goed zouden kunnen gebruiken. Zij geven een positieve betekenis aan de behoefte aangezien zij de behoefte bij hun vereniging duidelijk voelen.

Wat eigenaardig is aan dit verhaal, is dat de clubs die vaak wachtlijsten hebben en een stabiele begroting hebben, nu ook vaak participeren in (school)sportprojecten, zoals 'Sport scoort!' en schoolsporttoernooien. Zo organiseert MHC Fletiomare bijvoorbeeld 2 keer per jaar een hockeytoernooi, terwijl de jeugdafdeling een wachtlijst van drie jaar heeft. (Alles over Utrecht, 2008) Uiteraard beschikken deze clubs over de middelen en de mankracht die komen kijken bij het organiseren van een groot toernooi, maar het zijn juist kleinere clubs die zoiets zouden moeten organiseren, wellicht op kleinere schaal om aanwas te genereren. Hier is een kans voor de kleinere clubs die voor het grijpen ligt en minder druk op een vereniging legt dan een schoolsportvereniging.

6.2.4 Differentiatie Rotterdam en Utrecht

Een ander belangrijk verschil dat tijdens het onderzoek naar voren is gekomen, zijn de grote verschillen met betrekking tot sportdeelname en bewegingsarmoede van kinderen op de basisschool, uit de statistieken is gebleken dat het percentage van kinderen die bij een sportvereniging lid zijn in Utrecht in 2008 gemiddeld 16% hoger is dan in Rotterdam. Op het gebied van bewegingsarmoede zijn de verschillen kleiner en lastiger te vergelijken, maar wel degelijk aanwezig.

Tenslotte kan ook uit de geluiden van de respondenten opgemaakt worden dat in Utrecht de sportverenigingen dichter in de wijk zitten dan in Rotterdam. Hierdoor is de drempel om lid te worden van een sportvereniging een stuk lager dan in Rotterdam.

6.3 Belangen

Gedurende het onderzoek is er gekeken naar de verschillende betekenissen die de actoren aan de behoefte naar schoolsportvereniging geven, belangrijk is om hierbij in acht te nemen dat bij de betekenisgeving zowel de persoonlijke belangen als de rolverdeling om de hoek komen kijken. Vanuit ons wetenschapsfilosofisch perspectief is het ook belangrijk om niet alleen de verschillende visies van de partijen te ondervinden, maar deze ook af te zetten tegen de belangen.

Zo is gebleken dat er bij een aantal verenigingen, zoals de korfbalvereniging van Anne de Roos, een zekere behoefte wordt gesignaleerd naar een concept als schoolsportverenigingen. Het belang van deze verenigingen is nieuwe aanwas die de vereniging in stand kan houden. Deze kinderen nemen ook weer ouders mee die als vrijwilliger binnen de sportvereniging kunnen participeren. Deze verenigingen geven zodoende ook een andere betekenis aan een project zoals schoolsportverenigingen, waarbij participatie van sportverenigingen als iets positiefs wordt gewaardeerd.

Het belang van de ouders is verschillend; de deelname aan sportactiviteiten wordt door ouders anders gewaardeerd. Binnen deze diversiteit aan waardering speelt etniciteit een steeds grotere rol. Dit sluit aan bij de heersende mening van de respondenten waarbij duidelijk naar voren komt dat niet alle ouders actief zijn in de sportwereld. Wat echter wel voor alle ouders geldt, is de veiligheid van het eigen kind. Het belang van de ouders bij een schoolsportvereniging zou dus de veiligheid kunnen zijn die de basisschool biedt.

De basisschool, die als vindplaats van de doelgroep centraal staat, heeft als belangrijkste uiteindelijke doel; een kind zoveel mogelijk ontplooiën op alle mogelijke gebieden. Hierbij kan gedacht worden aan cultuur, kunst, sport, etc. Hun core-business echter is dat

zoveel mogelijk kinderen de cito-toets op een redelijk niveau halen, waarbij de hoogste prioriteit ligt bij het aangeboden onderwijs. Het belang van de volledige ontplooiing ligt dus allereerst bij het onderwijs en vervolgens bij de nevenactiviteiten. Een schoolsportvereniging zou voor veel scholen iets kunnen betekenen, maar omdat het niet de hoogste prioriteit heeft zullen ze zelf een dergelijk project onvoldoende belangrijk kunnen vinden om het zelf te starten.

Om te kijken naar de rol die de gemeente bij een schoolsportvereniging zou kunnen spelen zou er allereerst gekeken moeten worden naar de belangen van de gemeente. Hierbij komen meerdere deelgebieden om de hoek kijken, waarvan sport er een is. Ziet de gemeente, als eventuele potentiële initiatiefnemer van een schoolsportvereniging dit als 'noodzaak'. En is het volgens hen, voor de stad Utrecht van belang dat een schoolsportvereniging van start gaat? Uit het interview met Renate Jansen, afdeling DMO, is gebleken dat de gemeente dit belang niet zo duidelijk signaleert. Mede ook omdat de wildgroei van schoolsportprojecten er al voor gezorgd heeft dat er volgens haar voldoende aanbod op sportgebied is, om sportend Utrecht op de kaart te zetten en omdat de gemeente heeft gekozen voor een andere aanpak met betrekking tot sportstimulering en sportkennismaking bij kinderen.

Hoewel er, zoals voorheen besproken, een verschil is in de erkenning/rol/betekenisgeving van de beweegmakelaar komt er duidelijk naar voren dat er voor hen een groot belang is dat er geen schoolsportverenigingen komen. Schoolsportverenigingen zouden de beweegmakelaar van de baan kunnen schuiven en functies creëren – zoals specifieke sportcoördinatoren binnen de basisschool - die aanvankelijk in hun vaarwater zouden kunnen komen. Het belang van de beweegmakelaars (zowel uit Oost als Zuid) ligt meer bij een project dat door hen gecoördineerd kan worden.

6.4 Macht

Aansluitend is het interessant om te kijken naar de machtsverhouding en in hoeverre deze van invloed zijn. Hierbij is de hoofdvraag hoe de verschillende actoren, hiermee kan op alle betrokken actoren geduid worden, zich tot elkaar verhouden (nu) en zullen verhouden (bij de opkomst van schoolsportverenigingen) en of deze macht van invloed is op de roltoekenning en behoefte van de verschillende partijen.

Onmiskenbaar, in dit vraagstuk, is de allesoverheersende macht van de gemeente Utrecht. Zij zijn een van de weinigen die over accommodaties beschikken en zodoende financiële evenals facilitaire mogelijkheden kunnen scheppen/bieden voor de basisscholen en sportverenigingen. Wanneer zij onvoldoende enthousiast zullen raken voor het project als zodanig zal het onmogelijk binnen korte termijn van de grond komen.

Wat betreft accommodatie en dergelijke zijn niet alle sportverenigingen volledig afhankelijk van de gemeente, de grotere clubs hebben hun zaken op orde en beschikken over voldoende humanitaire ondersteuning van vrijwilligers en professionals. Niet onbelangrijk om dus in acht te nemen is de onmacht van kleinere sportverenigingen, die juist nieuwe aanwas nodig hebben. Het eigenaardige is, zoals voorheen besproken, dat deze clubs niet of nauwelijks participeren in de vele schoolsportprojecten. Deze sportverenigingen beschikken simpelweg niet over de financiële en facilitaire middelen

om aan zoiets deel te nemen, laat staan op te starten. Ze zijn dus afhankelijk van de gemeente Utrecht.

Wat betreft facilitaire en financiële middelen is het opvallend dat de basisscholen hierin grotendeels tekort is gedaan. Bij enkele basisscholen in achterstandswijken is er door de jaren heen bekort op de sportdocent, wat betekent dat de ‘gewone’ docent een uur staat te sporten met de kinderen.

Daar waar we hebben gekeken naar de behoeftes, mogelijkheden en verschillen per wijk is het bovendien ook niet onbelangrijk de machtspositie van de beweegmakelaar ten opzichte van de buurtbewoners evenals de gemeente te bekijken. Opvallend is de relatieve onbekendheid die nieuw aangestelde beweegmakelaars in verschillende wijken hebben ten opzichte van hun collega beweegmakelaars in andere wijken. Duidelijk komt er in hun oordeel naar voren dat bekendheid ook voor macht zorgt, omdat ze meer gedaan krijgen van de omwonenden binnen hun eigen wijk. Bovendien zorgen de verschillen tussen de wijken voor een gedifferentieerde machtsverhouding naar de gemeente toe. Daar waar Vincent Rotman in wijk Oost weinig gedaan krijgt, is dat voor Mustafa Alay uit wijk Zuid een heel ander verhaal.

In zoverre dat de gemeente Utrecht het project van de schoolsportverenigingen af zal houden, zal het in Utrecht niet van de grond komen. Het is hierbij dus niet onbelangrijk om te kijken naar de onderlinge verhouding tussen de VSU en de gemeente, waarbij in dit vraagstuk een machtsafname van de gemeente en een machtstoename van de VSU zou kunnen betekenen. Daar waar de VSU volledig gespecialiseerd is in sport, zal de aandacht zodoende geraffineerder zijn dan momenteel.

7. Conclusie

In dit hoofdstuk zullen kort antwoorden worden gegeven op de deelvragen, welke gebaseerd zullen zijn op de analyses. Vervolgens zal kort de hoofdvraag beantwoordt worden.

7.1 De eerste deelvraag

De eerste deelvraag behandelt de algemene behoefte naar schoolsportverenigingen die uit het onderzoek naar voren is gekomen en luidt als volgt: *'In hoeverre is er behoefte naar een project met schoolsportverenigingen volgens de betrokkenen?'*

Zoals in de analyse naar voren is gekomen is de behoefte divers gepresenteerd door de betrokkenen. Toch is er een zeer matige algemene behoefte gesignaleerd, er zijn reeds voldoende (school)sportprojecten en sportactiviteiten en de vraag is gefragmenteerd. Respondenten die wel een behoefte signaleren kunnen worden verklaard door omstandigheden zoals kwalitatief slechte gymlessen waardoor ieder project welkom is, of een tekort op de jeugdafdeling van sportverenigingen waardoor ook daar ieder sportkennismakingsproject met open armen verwelkomt wordt. Voor die situaties echter, bestaan voldoende projecten die dezelfde doelen als een mogelijke schoolsportvereniging voor ogen hebben.

7.2 De tweede deelvraag

De tweede deelvraag richt zich op de mogelijkheden voor een dergelijk project in Utrecht en luidt als volgt: *'In hoeverre biedt Utrecht de mogelijkheden voor schoolsportverenigingen volgens de betrokkenen?'*

De mogelijkheden zijn ook per wijk verschillend. Vooral op het gebied van accommodatie blijken er in bepaalde wijken voldoende mogelijkheden en in andere wijken te weinig mogelijkheden te zijn. Een tekort aan accommodaties is het algemene beeld, vooral geschikte binnenaccommodaties blijken schaars te zijn.

Verder geven sportverenigingen aan moeite te zullen hebben met het vinden van trainers in de middaguren en geven basisscholen aan niet te weten wie toezicht houdt op de basisschool als een trainer van een vereniging bij de school trainingen verzorgt. De mogelijkheden bij de gemeente liggen nog lastiger aangezien zij hebben aangegeven een andere koers dan schoolsportverenigingen in te slaan. Dit houdt in dat zowel op het facilitaire en financiële vlak de mogelijkheden beperkt zijn, zoals dat ook geldt voor de manuren die de verenigingen en de scholen zouden moeten verzorgen.

7.3 De derde deelvraag

Deze deelvraag heeft betrekking op het kwantitatieve deel van het onderzoek en luidt als volgt: *'Is in Utrecht een zelfde demografische basis aanwezig als in Rotterdam met betrekking tot een tekort aan sportverenigingen in de wijken en met betrekking tot de matige gezondheidstoestand van kinderen?'*

Als het gaat om een tekort aan sportverenigingen in de wijk kan geconcludeerd worden dat in Utrecht het tekort minder groot is. Er zijn over het algemeen meer sportverenigingen die dichterbij de wijk zitten, daarnaast is de sportdeelname van kinderen die naar de basisschool gaan een stuk hoger. Over 2008 meer dan 16% hoger.

In Utrecht blijken kinderen ook minder last te hebben van bewegingsarmoede aangezien ruim 80% van de kinderen aangeeft gemiddeld twee uur per week intensief buiten schooltijd aan sport te doen. In Rotterdam ligt dat percentage een ruime 5% lager. Alleen op het gebied van overgewicht heeft Utrecht nog een slag te maken, kinderen in Utrecht hebben meer last van overgewicht. De percentages liggen enkele procenten hoger. Dezelfde demografische basis is over het algemeen niet aanwezig, in Rotterdam is er meer behoefte aan sportstimuleringsprojecten dan in Utrecht.

7.4 Beantwoording hoofdvraag

Dan de hoofdvraag welke deels is beantwoordt in de deelvragen maar toch een enkele toevoeging nodig heeft: *‘Welke betekenissen geven de betrokkenen in de stad Utrecht aan de behoeftes en de mogelijkheden om een project met schoolsportverenigingen in Utrecht op te starten?’*

De betekenisgeving is gematigd positief, maar niet haalbaar. Respondenten zien het succes in Rotterdam en de eerste betekenis die wordt gegeven na de kennismaking met het succes van Rotterdam is meestal positief en belangstellend. Echter als het plaatje ingevuld wordt en ontdekt wordt wat allemaal moet worden gedaan, wat erbij komt kijken en wie dat moet gaan doen. Kortom als de ‘mogelijkheden’ aan bod komen, wordt de betekenis die gegeven wordt een stuk minder positief.

Zeker als de wildgroei van (school)sportverenigingen aan bod komt, blijkt de betekenis die aan de algemene behoefte wordt gegeven marginaal. De behoefte is gering omdat er genoeg georganiseerd wordt, al is daarin soms weinig structuur te ontdekken, het is er wel.

Toch zijn er buurten die wel een positieve betekenis aan de behoefte geven, echter zijn de mogelijkheden daar minimaal. Toch raden wij een vervolgonderzoek aan naar de buurt Sterrenwijk en de hele wijk Overvecht, om daar de mogelijkheden te onderzoeken. Volgens dit onderzoek zijn de mogelijkheden daar te gering, maar aangezien dit onderzoek haar focus heeft gelegd op de betekenissen van de behoefte kan een vervolgonderzoek in die wijken toch mogelijkheden voor schoolsportverenigingen signaleren.

8. Discussie

Na het analyseren van de resultaten en het trekken van de conclusie, rijzen er op het gebied van schoolsportverenigingen in Utrecht nog vragen die onbeantwoord zijn in deze scriptie.

Er is veel gesproken over de rol van de initiatiefnemer, daar waar het in Rotterdam de gemeente zelf is, blijkt deze in Utrecht geen voorstander te zijn bij een project als schoolsportverenigingen. Zodoende werd er door enkele respondenten gekeken naar de rol van de VSU in Utrecht, die volgens hen een coördinerende rol op zich zou kunnen nemen, voornamelijk omdat deze een beter inzicht heeft, door onder andere BOS-projecten, in de behoefte binnen de wijken. Werknemers van de VSU kennen de Utrechtse wijken vaak als geen ander. Bovendien beschikt de VSU over een groot netwerk op het gebied van sport. Daarom kan de volgende vraag ook gesteld worden: Wie zou de rol van initiatiefnemer op zich moeten/kunnen nemen in Utrecht betreffende de schoolsportvereniging? De VSU is onlosmakelijk verbonden met deze vraag, omdat bij de afwezigheid van een initiatief vanuit de gemeente de VSU een belangrijke partij hierin zou kunnen zijn. De VSU draagt nu al een belangrijk steentje bij aan de verschillende schoolsportprojecten.

Dit leidt vervolgens tot de volgende kwestie. Zo is er gesproken over de wildgroei van de schoolsportprojecten, waarbij de verschillende betrokkenen een overkill ervaren in de georganiseerde schoolsportactiviteiten. Projecten als 'Sport Scoort', 'School & Voetbal', 'BOS-projecten' en 'schoolsporttoernooien' blijken volgens de respondenten een te grote overlap te hebben binnen de wijk, waardoor, voornamelijk scholen, soms door de bomen het bos niet meer zien.

Een vraag die daarbij gesteld kan worden is de volgende: kan de schoolsportvereniging structuur aanbrengen in de wildgroei van (school)sport projecten? Zou de beweegmakelaar hier een rol in kunnen spelen, zodat hij meer structuur kan aanbrengen, waardoor er duidelijker zicht is op de lopende projecten en hun voor- en nadelen. Zou de schoolsportvereniging hierbij enkele andere schoolsportprojecten kunnen overkoepelen en ze zodoende combineren en samenbinden?

Bij het kijken naar de behoefte voor schoolsportverenigingen is er, terecht, door Paul Verweel gewezen op de uiteindelijk te bereiken doelgroep. Volgens hem wordt er onvoldoende gekeken gedurende de – nu lopende – schoolsportprojecten naar de doelgroep die de stimulans van dergelijke projecten écht nodig heeft. In niet-achterstandswijken bijvoorbeeld zijn er volgens hem al 80% tot 85% van de kinderen aan het sporten, die 15% die niet sport, zou daar bewust voor gekozen kunnen hebben. Zou een dergelijk project dan wel zijn vruchten hier af kunnen werpen? Hetzelfde geldt voor achterstandswijken, waar een groot percentage jongeren voetbalt, deze zijn enthousiast en zullen zichzelf zodoende zoveel mogelijk opgeven voor schoolsportprojecten. De echte doelgroep –achtergebleven kinderen die niet sporten-, over het algemeen voornamelijk de allochtone meisjes, blijft hierin achter. Dit leidt tot de vraag: 'Hoe wordt de uiteindelijke doelgroep met een project als schoolsportverenigingen het beste bereikt?'

Daarnaast is een belangrijke opvallendheid gedurende het onderzoek de betrokkenheid van de gemeente. Allereerst is ons aangegeven door Meinou Steemers, werkzaam in Rotterdam bij Sportsupport en bij de VSU in Utrecht, dat de gemeente Utrecht geprikkeld werd door de enthousiaste geluiden vanuit Rotterdam en zodoende ook interesse toonde voor een soortgelijk project in Utrecht. Respondenten van de afdeling DMO werden dan ook door haar aangedragen. Vrij snel bleek de gemeente weinig interesse te hebben in een gesprekje met ons betreffende het onderzoek, iets wat na veel contact uiteindelijk toch gelukt is. Gedurende het gesprek kwam juist naar voren dat de Gemeente geen voorstander was van het project, deze bevinding is dus tegenstrijdig met de signalen die zij afgeven naar buiten en kan zodoende beschouwd worden als een opvallendheid.

Daarnaast is er nog een vraagstuk met betrekking tot combinatiefunctionarissen. Hoewel in alle grote steden in Nederland de komst van de combinatiefunctionaris voor veel discussie zorgt, is er bewust voor gekozen, hoewel het meerdere malen te sprake is geweest, de combinatiefunctionaris buiten het onderzoek te laten. De combinatiefunctionarissen moeten een rol gaan spelen binnen de driehoek buurt, onderwijs en sport, waar zij ze of bij een basisschool of bij een vereniging, werk kunnen opknappen waar de vrijwilligers niet aan toe komen of niet aankunnen. De combinatiefunctionaris kan van grote betekenis zijn voor een vereniging als ook voor de wijk.

Aangezien er nauwelijks combinatiefunctionarissen aangesteld zijn in Utrecht en het traject met betrekking tot de precieze functieomschrijvingen van de verschillende combinatiefuncties nog in volle gang is, hebben wij ervoor gekozen de combinatiefuncties in dit onderzoek buiten beschouwing te laten. Een interessante vraag voor de toekomst is wel of de combinatiefunctionarissen in de wijken waar wel een behoefte naar schoolsportverenigingen is gesignaleerd een project met schoolsportverenigingen op kunnen starten.

Al deze vragen zijn hanteerbaar voor een vervolgonderzoek of een uitgebreide discussie in bijvoorbeeld een focusgroep, maar zijn onvoldoende behandeld gedurende de gesprekken met de respondenten om een antwoord te geven in deze scriptie.

9. Bronvermelding

- Boessenkool, J. Lucassen, J. Eekeren van, F. (2008) *Moderniseringsambities voor sportverenigingen gaan aan behoeften van driekwart van clubs voorbij*. Uitgeverij onbekend.
- Boessenkool, J. Lucassen, J. (2007) *De sportvereniging tussen traditie en transitie*. Uitgeverij onbekend.
- Boonstra, N. (2008). *Sportief in de buurt!*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Brouwer, B. (2005). *Eindrapport EYES 2004*. Nijmegen, Thieme Mediacenter.
- Coakley, J. (2007). *Sports in society: issues and controversies*. New York: McGraw-Hill Companies, Inc.
- Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. (2007) *Kinderpeiling Sport 2007*. Utrecht: Zuidam Uithof Drukkerijen.
- Doekes, P. (2002). *Dorien Dijk, NISB: 'de sportieve brede school, die is pas echt breed!'*. Olst: Uitgeverij Isidoro.
- Frost, P. Leavin, A. Daft, R. (2000). *Talking about organizational sciences: Debates and dialogues from crossroads*. Sage publications.
- GGD Rotterdam Rijnmond. (2008). *Jeugdmonitor Rotterdam, Rapportage gemeente Rotterdam 2008*. Rotterdam: Thieme MediaCenter Rotterdam
- GG&GD en Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. (2008). *Jeugdmonitor Utrecht, groep 7 en 8 van het basisonderwijs 2007-2008*. Goudriaan: De Groot Drukkerij BV
- Heeten den, G. (2008) *Rapport: Beschrijving en realisering activiteiten* Schoolsportvereniging. Rotterdam: Sportsupport.
- International Council of Sport Science and Physical Education. (1999). *The World Summit of Physical Education*. <http://www.icsspe.org/index.php?m=13&n=78&o=41>
- Janssens, J. (2008) *Sport en Integratie*. NRC Handelsblad, http://www.nrc.nl/krant/article1643364.ece/Sport_en_integratie.20-2-2009
- Mooij, C. (2003). *Kennismaken met voetbal*. Enschede: Stichting Leerplan Ontwikkeling.

Pouw, D. Kingma, T. (1997). *Schoolsport: Inventarisatie en evaluatie schoolsportactiviteiten*. Maarn: Landelijke beweging voor sport- en bewegingsstimulering.

Schulze, A. (2008). *Onderzoek toont succes schoolsportvereniging aan*. Sport Knowhow XL,
http://www.sportknowhowxl.nl/index.php?pageid=nieuws_detail&catid=nieuwsberichten&cntid=2633, 12-2-2009

Stegeman, H. (2005). *Bewegingsonderwijs, Belang en bedoeling*. Zeist: Jan Luiting Fonds.

Auteur onbekend. (2001) *Beleidsvisie School & Sport*. Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport.